

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 106459
Crèdits: 6
Caràcter: FORMACIÓ OPTATIVA
Matèria: CONTEXT I DESENVOLUPAMENT EN METODOLOGIES D'INVESTIGACIÓ
Curs: QUART
Semestre: PRIMER
Equip docent: NÚRIA GÓMEZ GABRIEL
Hores de dedicació: 150h
Hores lectives: 108h
Hores autònomes: 42h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA:

Aquesta matèria és de caràcter optatiu i de metodologia teoricopràctica. L'objectiu general de la matèria és el d'articular recursos i metodologies procedents dels camps de saber de les ciències socials i dels àmbits científicotècnics amb la pràctica investigadora en arts i disseny. En les quatre assignatures que componen la matèria, s'aborda una dimensió d'anàlisi teòrica, reflexiu i posicionat dels recursos implicats en el propi procés de treball; una dimensió prospectiva i propositiva en relació amb el propi projecte, orientada cap a i des de l'autonomia de l'alumne/a; una dimensió instrumental de la pràctica investigadora amb el domini de recursos i mètodes de treball adequats a la singularitat del projecte propi. Com a eixos transversals, s'incideix, d'una banda, en la consolidació de la competència comunicativa a través de l'ús de llenguatges propis de la recerca en arts i disseny (visual, oral, escrit, sonor, etc.). D'altra banda, en l'autonomia i capacitat (auto)crítica de l'alumne/a. Cada una de les assignatures de la matèria es despleguen des de la seva dimensió teòrica i pràctica (antropològica, sociològica...), descriptiva-textual-formal (codis, canals, estructures), dimensió contextual (tecnologia, infraestructura, espais, escenaris), política, cultural (perspectives transfeministes, decolonials...), material i comunicativa/estètica (llenguatges).

FICCIO

La ficció ens permet entendre quins són els relats que mouen el món, com es configuren els nostres imaginaris i les nostres realitats polítiques. Tant des de l'àmbit de la narrativa en un sentit més clàssic (literatura, cinema, còmic, videojoc, *storytelling*, etc.) com des de les seves derives transmedials i transdisciplinars (*cosplay*, *fanfiction*, *creepypasta*, etc.), la ficció –i els seus dispositius– ens expliquen què és allò que en mou per poder pensar i assajar noves maneres d'estar juntes, teixint les relacions que establim amb nosaltres mateixes i amb el món. Alhora, la ficció com a mètode de recerca ens permet crear estructures especulatives, mitjançant la creació de mons, emmarcar una realitat determinada, dur a terme un anàlisi crític i proposar alternatives a les mateixa. Des d'aquesta visió oberta d'allò capaç de narrar, l'assignatura es planteja com una aproximació teoricopràctica a la ficció en diverses formes de les arts i el disseny. Es dedicarà, doncs, aquest espai d'aprenentatge a l'anàlisi d'obres especulatives i de ciència-ficció mitjançant diversos llenguatges i formats (expositiu, audiovisual, objectual, performatiu, animació, digital, etc.) però també a la creació i activació de projectes personals a través del disseny especulatiu, la narració col·laborativa, la teoria-ficció o l'autoficció.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Formular projectes o situacions a través de les quals creem espais de relació intermedis, de contacte, de fricció o de contagi amb i entre els diferents agents, comunitats, públics i xarxes de les arts i els dissenys.
- Posar en joc qüestions vinculades amb la cultura, el pensament i la creació contemporània, entenent-les com a eines que ens permeten construir un posicionament crític i una manera de fer propositiva envers la realitat actual.

Específics:

- Conèixer i emprar metodologies de recerca i estratègies de creació/comunicació vinculades a la ficció, la ciència ficció, la teoria ficció en el marc de la recerca en arts i dissenys.
- Identificar públics i comunitats vinculades i vinculants al treball de l'alumne.

COMPETÈNCIES

- E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).
- E03. Llegir, escriure i parlar de manera posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, i emprar aquests recursos com un factor de construcció personal.
- E04. Analitzar el context sociocultural contemporani, en permanent transformació, i implicar-se en ell des del treball propi en el camp de les arts i/o els dissenys.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- E05. Distingir, jerarquitzar i relacionar críticament continguts formals, dades, documents, conceptes i arguments implicats en el treball propi, emprant recursos apropiats (constel·lacions conceptuals, gràfics relacionals, bancs de referències...).
- E06. Assenyalar i descriure vincles entre teoria i experiència en el treball propi a partir de l'acotació de problemes i evidències en el context sociocultural i de la proposta d'hipòtesi.
- E11. Treballar de manera coherent amb diferents metodologies per a afrontar situacions diverses en el desenvolupament del projecte propi.
- E14. Identificar i aplicar els elements bàsics d'un procés d'exploració i anàlisi en un camp concret de les arts i el disseny.
- E16. Fer propostes específiques en el camp de les arts i dels dissenys, així com saber formalitzar-les, aplicant estratègies, mètodes, instruments i llenguatges adequats a cada situació i context.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.
- T02. Tractar la informació de manera responsable, compromesa i honesta.
- T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.
- T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.
- T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.
- T06. Treballar de manera col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENENTATGE

- E02.37. Consolidar la identificació de les metodologies de les diverses àrees de coneixement a través de les arts i els dissenys.
- E03.25. Comunicar de manera situada i (*pre)posicional: amb, de, des de, contra, per, per a...
- E03.26. Reforçar la identificació i utilització de tècniques d'argumentació.
- E03.27. Consolidar la capacitat de comunicar de manera clara i precisa emprant llenguatges propis de la recerca en arts i disseny (visual, oral, escrit, sonor...).
- E03.28. Identificar i utilitzar amb claredat el mitjà adequat a cada situació comunicativa.
- E04.28. Saber identificar i delimitar el context específic en el qual s'insereix el projecte personal.
- E05.13. Gestionar de manera crítica i posicionada els vincles teòrics i instruments de la recerca amb el treball propi.
- E05.14. Aplicar i consolidar les eines i instruments de recerca adequades en funció de la metodologia emprada per al desenvolupament de propostes concretes.
- E06.15. Elaborar de manera autònoma propostes personals i identificar temes d'interès propis.
- E06.16. Adequar el treball propi als contextos específics d'implementació.
- E11.9. Identificar i utilitzar les diferents metodologies de recerca (ficció, arxiu, subjecte i comunitat, entorn i context) a fi d'analitzar i proposar noves perspectives per a abordar qüestions o problemes identificables.
- E11.10. Generar línies de millora del projecte a partir de provocar un diàleg amb els diferents agents que han d'intervenir en el procés.
- E14.14. Tenir autonomia en el procés de recerca i construcció d'un arxiu propi de referents i casos d'estudi.
- E16.13. Articular posant en relació els àmbits d'interès i de recerca contextuals amb les diferents metodologies de creació i producció pròpies de cada alumne.

RESULTATS D'APRENENTATGE TRANSVERSALS

- T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.
- T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.
- T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.
- T03.1. Organitzar i gestionar de manera autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.
- T03.2. Gestionar de manera eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de manera autònoma adquireix.
- T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.
- T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.
- T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.
- T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.
- T06.2. Treballar de forma horitzontal i croada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura de ficció es configura a través de tres blocs que es despleguen des d'una aproximació teoricopràctica entorn a les diverses metodologies especulatives de les arts i els dissenys.

Bloc 1. *Storytelling*. Els relats que mouen el món

Bloc 2. La SF. Imaginació política (més enllà d'allò pròpiament humà)

Bloc 3. Teoria-ficció. Especulacions propositives en les arts i els dissenys

METODOLOGIA

Els tres blocs que configuren l'assignatura hibriden càpsules magistrals on es presenten diversos marcs conceptuals i eines metodològiques entorn a les estratègies de ficció contemporània, conjuntament amb un espai dedicat a l'aula taller on s'activaran procediments performatius de comprensió de les mateixes eines i on l'alumne aplicarà els coneixements al desenvolupament del seu projecte personal.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 37,5h (25%)

Hores activitats supervisades: 37,5h (25%)

Hores aprenentatge autònom: 37,5h (25%)

Hores activitats d'avaluació: 37,5h (25%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi. Visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva. Exposició de continguts pràctics i debat.

Resultats d'aprenentatge: E2, E4, T1

Activitat supervisada:

Realització d'exercicis a l'aula o taller. Realització i presentació d'elements de comunicació del procés de treball. Discussió i posada en comú de continguts.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Resultats d'aprenentatge: E3, E4, E5, E6, E16, T1, T2, T4 T5, T6,

Activitat autònoma:

Cerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació. Lectura comprensiva de textos. Lectura comprensiva d'elements formals i matèrics.

Resultats d'aprenentatge: E4, E5, E3, E11, E14, E16, T2, T3

Activitat d'avaluació:

Presentacions dels exercicis i dels resultats parcials o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Resultats d'aprenentatge: E5, T4, T5

SISTEMA D'AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació es realitza a través del seguiment del procés de treball portat a terme a l'aula i de l'activitat autònoma. L'avaluació final del procés d'aprenentatge es realitza al final del procés a partir dels treballs relacionats i de l'exposició oral i documental de l'argumentació del treball realitzat; així mateix la valoració del procés es realitza mitjançant el seguiment continu a l'aula tenint en compte que són treballs relacionats i requereixen tenir continuïtat.

Un requisit indispensable per ser avaluat és una assistència mínima del 85%.

La participació activa a l'aula en el desenvolupament del treball també serà un element que determinarà la puntuació final.

La nota final no és aritmètica en relació als treballs presentats, sinó que també depèn del seguiment del procés de treball portat a terme a l'aula.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació contínua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. 40%

Avaluació contínua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. 50%

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. 10%

RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 80% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

- Núñez, A (2007). *Será mejor que lo cuentes*. Empresa Activa
- Simmons, A. (2006). *The story factor*. Basic Books
- Salmon, C. (2008). *Storytelling, la màquina de fabricar històries y formatear las mentes*. Península
- Lamarre, G. (2018). *Storytelling como estrategia de comunicació*. Gustavo Gili, SL.
- Haraway, D. J. (1985). *A manifesto for cyborgs: Science, technology, and socialist feminism in the 1980s* (pp. 173-204). San Francisco, CA: Center for Social Research and Education.
- Haraway, D. J. (2011). *SF: Science Fiction, Speculative Fabulation, String Figures, So Far*. Ada: A Journal of Gender, New Media, and Technology, (3). <https://doi.org/10.7264/N3KH0K81>
- Haraway, D. J. (2016). *Staying with the trouble: Making kin in the Chthulucene*. Duke University Press
- López-Pellisa, T. (2015). *Patologías de la realidad virtual. Cibercultura y ciencia ficción*. Madrid: Fondo de Cultura Económica.
- Saw, J.K. Reeves-Evison, T (ed.) (2017). *Fiction as a Method*. Stenberg Press.